

**Vysoká škola Danubius
Fakulta sociálnych štúdií**

**STAV, PROBLÉMY A PERSPEKTÍVY
PEDAGOGICKÉHO
STÚDIA A SOCIÁLNEJ PRÁCE**

Medzinárodná vedecko-praktická konferencia

28-29. októbra 2016

Vysoká škola Danubius
Fakulta sociálnych štúdií

**Sládkovicovo, Slovenská republika
2016**

Інформаційний аспект фахово-орієнтованого середовища професійно-технічного навчального закладу Паржницький О. В.	144
Педагогічні дисципліни як основа формування професійних цінностей студентів вишого педагогічного навчального закладу Пинзеник О. М.	147
Методологічні аспекти викладання «теорії еволюції» для студентів за напрямком підготовки «біологія» Привроцька І. Б.	150
<i>Innovative content of professional preparation of future grid automation engineers</i> Rudevich N. V.	153
Підготовка студентів вищої педагогічної школи до застосування методу драматизації при залученні дітей до народної культури Семенова М. О.	154
Особливості підготовки майбутніх офіцерів запасу у вищих навчальних закладах України Смірнов С. В.	157
Принципи освітнього процесу та професійна підготовка майбутніх економістів Спіцина А. Є.	160
Фізичне виховання у розвитку лідерських якостей учнів основної школи Тітова Г. В.	163
Basic qualifications and requirements for border patrol agents of the USA Tron T. V.	165
Концептуальні положення дослідження процесу підготовки майбутніх учителів до використання хмарних технологій у навчально-виховному процесі Хміль Н. А.	167
Рефлексія як педагогічна умова формування готовності майбутніх педагогів до роботи з батьками молодших школярів з неповних сімей Шульга А. В.	169
TEÓRIA A PRAХ VYCHOVY	
Педагогічна взаємодія педагога і сім'ї в освітньо-виховному процесі дошкільного навчального закладу Буздуган О. А.	171
Впровадження інтерактивних форм та методів статевого виховання учнів у країнах Євросоюзу Бялик О. В.	174
Формування соціальної активності майбутніх учителів засобами соціальних проектів Дубяга С. М., Кучина К. О.	177
Особливості педагогічного супроводу дітей дошкільного віку в творчій діяльності Іванова В. В.	180

4. Оп. 15. - Спр. 9237. - Наказ міністра УРСР № 64 «Про здійснення першочергових завдань реформи загальноосвітньої і професійної школи», Наказ міністра УРСР № 66 від 13.03.85 «Про завдання і проведення трудового літа», 46 арк.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Іванова В. В.

*кандидат психологічних наук,
доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Мукачівського державного університету
м. Мукачеве, Закарпатська область, Україна*

Аналізуючи рівень розвитку творчої діяльності сучасних дітей дошкільного віку, О.О. Смирнова, Д.І. Фельдштейн відзначають різке зниження творчої активності, яке проявляється в тому, що діти не докладають зусиль для винаходу нових ігор, для створення казок і власного уявного світу.

У той же час дослідження показують, що творча активність дітей знижується і в процесі навчання (О.О. Мелік-Пашаєв, С.В. Максимова, О.Є. Тунік). Виходить, що сучасна система освіти не тільки не розвиває, а скоріше, пригнічує творчі задатки дитини дошкільного віку. «Відчуття, переживання і різного роду діяння творчої дитини відрізняються великою інтенсивністю, що вимагає, - зазначає І.О. Ликова, - з боку дорослих особливої уваги і такту» [3].

Термін «супровід» позначає дію, що супроводжує певне явище. Етимологічно він походить від слова супроводжувати, яке має кілька змістовних трактувань і сенс його тлумачення залежить від області застосування слова.

Вивчивши сучасну психолого-педагогічну літературу, що розкриває зміст педагогічного супроводу дитини, ми робимо висновок, що автори (Є.В. Бондаревська, В.О. Деркунська, О.І. Казакова, А. В. Мудрик, І.С. Якиманська та ін.) по-різному трактують педагогічний супровід, ототожнюючи його з поняттями педагогічної допомоги, підтримки, сприяння та керівництва або розмежовуючи ці поняття.

Ми розглядаємо педагогічний супровід дітей дошкільного віку у творчій діяльності як активну діяльність супроводжуючого, пов'язану із захистом дитини (К. Роджерс, Ш. Амонашвілі) від розчарування і неспішності.

На відміну від педагогічної допомоги, супровід передбачає пролонговану присутність педагога в житті вихованця, а не разову допомогу в скрутних ситуаціях. «Превентивна і оперативна допомога дітям у вирішенні їхніх індивідуальних проблем, пов'язаних з фізичним і психічним здоров'ям, соціальним і економічним становищем, успішним просуванням у навчанні; з ефективною діловою та міжособистісною комунікацією, з життєвим, професійним, етичним вибором ... « - саме так розглядає О.С. Газман педагогічну підтримку [2].

Таким чином, проаналізувавши наявні стратегії і тактики педагогічного супроводу, ми прийшли до висновку, що феномен педагогічного супроводу дітей дошкільного віку повинен включати в себе тактики, що розрізняються за ступенем участі дорослого в житті дитини. Від максимальної допомоги дорослого при неготовності дитини самостійно впоратися з труднощами (захист), до

менш вираженої участі, коли дитина може проявляти самостійність (взаємодія), а також до прихованої присутності педагога, коли дитина може самостійно впоратися з труднощами (сприяння, підтримка).

Педагогічний супровід передбачає готовність дорослого адекватно реагувати на запит дитини про захист, підтримку, сприяння, взаємодію, створювати умови для формування особистого досвіду творчої діяльності, сприяти становленню «образу Я» у творчій діяльності.

Г.М. Бельковою на основі теоретичного аналізу досліджень з проблеми (М.Р. Битянової, О.І. Казакової, С.М. Юсфін, М.С. Полянського та ін.) були визначені характеристики педагогічного супроводу процесу розвитку творчості дітей старшого дошкільного віку: діагностика, заснована на виявленні особистісного досвіду дитини, рівня її творчого мислення і суб'єктних проявів; зміст, організований в певній логіці, що враховує зростаючий рівень самостійності та ініціативності дітей; проблемні освітні ситуації стають способом організації творчої діяльності з дітьми, її оптимальною формою; орієнтація дошкільнят на розвиток прагнення до взаєморозуміння і діалогу один з одним, прийняття іншої людини; методичне забезпечення учасників педагогічного процесу; спосіб взаємодії педагогів і дітей, що передбачає підтримку самостійності та ініціативи дошкільнят [1].

На думку М.М. Поддьякова, процеси розвитку повинні бути побудовані так, щоб вони одночасно стимулювали хід саморозвитку, в той же час, щоб через вплив дорослого активна позиція дитини не привела до зниження його позиції як суб'єкта діяльності [4].

Таким чином, ми повинні створювати умови для становлення творчої особистості дитини дошкільного віку. На нашу думку, супровід вимагає *спільних* дій людей по відношенню один до одного в їх соціальному оточенні; передбачає взаємодію різних суб'єктів, які можуть перебувати як в суб'єктно-об'єктних, так і в суб'єктно-суб'єктних відносинах; включає умовно три компонента: супроводжуваних, супроводжуючого і шлях, який- вони проходять разом.

Педагогу необхідно передбачити шлях, яким піде розвиток «творчого потенціалу дитини». Перед учасниками педагогічного супроводу дитини дошкільника постає завдання: визначити «гіперкомпенсаторний фонд особистості» (Л.С.Виготський) вихованця, тобто виявити його сильні сторони, потенції і можливості та створити індивідуальний творчий маршрут.

В рамках педагогічного супроводу дітей дошкільного віку у творчій діяльності перед вихователем стоять наступні завдання: помічати навіть невеликі успіхи і досягнення вихованців з низькою мотивацією до діяльності, але не підкреслювати це як щось несподіване; забезпечити в рамках безпосередньої освітньої діяльності переважання позитивних емоцій, атмосфери доброзичливості; критикувати тільки конкретні дії вихованця, не зачіпаючи його особистість, зауваження педагога повинні бути позбавлені негативного емоційного забарвлення і засудження.

Ряд вчених (С.Д. Кирієнко, С.В. Проняєва, Л.В. Трубайчук) пропонують розглядати педагогічний супровід в узагальненому вигляді, а саме, як тип педагогічної діяльності, яка полягає в превентивному навчанні дитини самостійно планувати свій життєвий шлях та індивідуальний освітній маршрут, організувати життєдіяльність, вирішувати проблемні ситуації, а також в перманентній готовності дорослого адекватно відреагувати на ситуацію емоційного дискомфорту зростаючої людини.

Дослідники дитячої творчості Д.Б. Богоявленська, Н.С. Лейтес, О.І. Савенков вважають за необхідне створення педагогічних умов для розвитку у дошкільнят можливостей для самореалізації в творчій діяльності. У зв'язку з цим ми вважаємо логічним висновок М.М. Поддьякова, що індивідуальний творчий маршрут дитини дошкільного віку - «це процес дитячого розвитку, обумовлений вихованням і умовами життя, спонукає внутрішніми протиріччями і їх вирішенням, педагогічними умовами, які перетворюють діяльність дитини дошкільного віку, яка спочатку складається під впливом дорослого, в справжню самодіяльність» [5].

Вчені пропонують будувати індивідуальний маршрут розвитку творчості у дітей дошкільного віку на основі врахування: індивідуальних особливостей розвитку творчості дітей; індивідуального (особистісного) досвіду суб'єкта; особливостей самого суб'єкта (його ставлення до творчості).

Отримані результати дослідження дозволяють вибудувати індивідуальний творчий маршрут для кожної дитини, для всієї групи дітей і для об'єднання дітей в підгрупи «за інтересами». Найважливіше при цьому - визнання самобутності й унікальності кожної дитини. При цьому від педагога потрібен перегляд ряду звичних професійних позицій, що пов'язано з особливостями сучасної дитини дошкільного віку.

Під вибором індивідуального освітньо-творчого маршруту дитини дошкільного віку ми, спираючись на дослідження С.Д. Кириєнко, Г.Н. Кузнецової, І.С. Якиманської, розуміємо процес супроводу розвитку особистості дитини дошкільного віку, що дозволяє реалізувати різні освітні потреби, індивідуальні здібності і можливості у творчій діяльності.

Таким чином, етапи проектування індивідуального освітньо-творчого маршруту можуть бути представлені таким чином: визначення потреб і мотивів дитини; постановка мети; визначення умов, що забезпечують досягнення мети; визначення технологічного інструментарію; визначення напрямків діагностичного супроводу вихованця.

Ми розглядаємо індивідуальний освітньо-творчий маршрут дитини дошкільного віку як процес, обумовлений вихованням та умовами життя, який збуджується внутрішніми протиріччями і їх вирішенням, а також педагогічними умовами, які перетворюють діяльність дитини, яка спочатку складається під впливом дорослого, в справжню самодіяльність.

Таким чином, теоретичне осмислення проблеми дослідження дозволяє нам уточнити поняття «педагогічний супровід дітей дошкільного віку у творчій діяльності», яке розглядається нами як педагогічний процес цілеспрямованого взаємообміну та взаємозбагачення змістом діяльності, досвідом між значущим дорослим і дитиною дошкільного віку, що включає в себе захист, підтримку педагогом вихованця, сприяння йому і взаємодія з ним у творчій діяльності, в результаті якого у дитини зароджується новий образ себе і своїх можливостей.

Література:

1. Белькова, А.Н. Развитие творчества старших дошкольников в совместной деятельности: автореф. дис.канд. пед. наук: 13.00.02 / А.Н. Белькова. - СПб., 2013. - 25 с.
2. Газман, О.С. Неклассическое воспитание. От авторитарной педагогики к педагогике свободы /О.С. Газман// Серия «Библиотека Федеральной программы развития образования». М.: Издательский дом «Новый учебник», 2003. - 320с.